

Doar o parte din tergiversarea marilor cauze de corupție se datorează invocării excepției de neconstituționalitate.
Laura Ștefan inventariază adevăratele motive

FEȚELE JUSTIȚIEI ROMÂNE

Lentoarea procedurilor judiciare omoară cu zile micul justițiabil român, dar pe de altă parte este arma principală a apărării în dosarele marilor rechini ai corupției: acestea trenează cu anii în fața instanțelor până se ajunge la prescripția specială.

Raportul a fost produs de SAR într-un proiect finanțat de Ambasada Britanică

The report was produced by SAR with financial support from the British Embassy

British Embassy
Bucharest

Una din tarele sistemului judiciar român este lentoarea procedurilor. Dosarele trenează ani și ani în fața diverselor instanțe de judecată, iar în materie penală pedepsirea celor care încalcă legea riscă să fie blocată de împlinirea termenelor de prescripție specială (acest risc există cu precădere în cazul marilor dosare de corupție). Excepțiile de neconstituționalitate au fost cel mai adesea indentificate drept principala cauză a întârzierilor, deși, dacă analizăm evoluția dosarelor mari în instanță vom observa că doar o parte din întârzieri pot fi puse pe seama acestui mecanism. Cautăm în cele ce urmează să inventariem cauzele care conduc la tergiversări în judecarea dosarelor penale, să evaluăm în ce măsură legea micii reforme¹ adoptate în 2010 (sau alte măsuri legislative relevante) rezolvă problemele identificate în practică și să oferim sugestii pentru remedierea lor.

¹ Legea 202/2010

Spre exemplu, legea micii reforme prevede că judecătorii pot acorda termene de la o zi la alta pentru judecarea dosarelor. Această tehnică a fost utilizată de două judecătore din instanțele bucureștene, iar urmările au fost descurajante - ambelor judecătore li s-au luat dosarele, într-un caz dosarul fiind stramutat la o altă instanță, iar în celălalt caz fiind admisă o cerere de recuzare motivată prin faptul ca judecătorele respectivă acorda termene prea scurte.

Așa cum se poate lesne observa reacția sistemului judiciar este mai degrabă contrară celor care doresc creșterea celerității procedurilor judiciare. În plus, chiar și în lipsa unei prevederi exprese judecătorul putea acorda termene de pe o zi pe alta sau a unor termene mai scurte în propriile dosare, cu condiția să dispună de săli de judecată unde să își poată ține ședințele fără disturbarea activității celorlalți colegi. Aici este vorba despre măsuri organizatorice care ar trebui luate de conducătorii instanțelor de judecată și despre asigurarea unei baze materiale pe măsura nevoilor sistemului judiciar.

1. Excepția de neconstituționalitate

De-a lungul timpului, invocarea repetată a excepțiilor de neconstituționalitate a reprezentat principalul mecanism de tergiversare a proceselor. Procedurile judiciare erau suspendate automat atunci instanța de judecată sesiza Curtea Constituțională cu o astfel de excepție. În materie penală, incidența excepțiilor de neconstituționalitate în dosarele de mare corupție care implicau politicieni de marcă a fost foarte crescută². Mai mult, în unele dosare au fost ridicate succesiv mai multe excepții de

neconstituționalitate, suspendarea judecării intervenind până la soluționarea fiecăreia. Recent, Înalta Curte de Casație și Justiție a adoptat o notă interpretativă prin care a explicat că perioada în care un dosar a fost suspendat pentru că s-a invocat o excepție de neconstituționalitate se adaugă la calculul termenului de prescripție (în perioada respectivă operând suspendarea termenului de prescripție). Statutul juridic al acestei note interpretative este incert și rămâne de văzut în ce măsură această sugestie va fi îmbrățișată de instanțe, mai ales în condițiile în care există deja soluții contrare acestei interpretări.

Încă din 2005 au existat inițiative de eliminare a suspendării automate a judecării în cazul invocării unor excepții de neconstituționalitate, dar, dat fiind miza specială a acestei schimbări mai ales pentru marile dosare de corupție, dezbaterile au fost extrem de aprinse și s-au prelungit de-a lungul mai multor ani. Încărcatura uriașă de dosare pe rolul Curții Constituționale a făcut ca Președintele ei să solicite Parlamentului modificarea legii prin eliminarea suspendării automate a proceselor (solicitarea a fost respinsă):

*"De la un an la altul, numărul cauzelor cu care suntem noi sesizați este tot mai mare, am ajuns la circa 3.000 de cauze pe care noi, cei noua judecatori, trebuie să le soluționăm în plen. Asta face ca în zilele de judecată, care sunt cam trei pe săptămână, să avem între 50 și 100 de dosare. Aceste excepții care se ridică în fața instanței de judecată, de multe ori sunt făcute pentru a tergiversa procesul, pentru a tergiversa durata acestuia, în special în penal, unde omul asteapta să nu fie condamnat și în dreptul comercial, unde sunt niste bani puși în discuție"*³

² A se vedea fișele dosarelor de mare corupție aflate în fața instanțelor de judecată la <http://anticoruptie.hotnews.ro/>

³ <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-5668928-proiectul-lege-care-permitea-continuarea-proceselor-chiar-daca-era-sesizata-ccr-fost-respins.htm>

Date statistice privind deciziile Curții Constituționale¹

Anul	Decizii în materie penală	Decizii în materie procesual penală	Total decizii	Procent
1992	0	0	6	0%
1993	6	0	41	14,63%
1994	32	2	95	35,78%
1995	10	5	103	14,56%
1996	9	4	103	12,62%
1997	9	11	403	4,96%
1998	10	18	183	15,30%
1999	35	29	239	27,04%
2000	27	38	273	23,80%
2001	24	53	354	21,75%
2002	24	36	360	16,66%
2003	30	37	491	13,64%
2004	26	77	567	18,16%
2005	51	127	687	25,90%
2006	77	121	943	20,99%
2007	70	177	1214	20,34%
2008	74	233	1394	21,80%
2009	114	232	1685	20,53%
2010	121	205	1636	19,92%
2011	38	97	809	16,68%

Din evaluările făcute chiar de Curte în anul 2009 s-au înregistrat 8823 de excepții, iar în 2010 4759 de excepții⁴, rata de admitere a acestora fiind de aproximativ 2% (în cazul controlului de constituționalitate anterior promulgării legilor rata de admitere este de aproximativ 4%).

Excepțiile în materie penală și procesual penală au constituit, de regulă, între 15% și 25% din activitatea Curții, activitate care a crescut semnificativ începând cu anul

2004. Tot începând cu 2004 balanța aproximativ echilibrată între excepțiile în materie penală și cele în materie procesual penală se schimbă, ultimele devenind de doua – trei ori mai frecvente decât primele. Aceste date statistice reflectă corect tehnicizarea dezbaterilor judiciare axate mai degrabă pe chestiuni procedurale decât pe chestiuni de fond.

Abia la **sfarșitul lui septembrie 2010** legea Curții Constituționale a fost modificată în sensul **eliminării suspendării cauzei atunci când se invoca o excepție de**

⁴

<http://www.ccr.ro/statistics/pdf/ro/graficesizarir o.pdf>

neconstituționalitate⁵. Dacă excepția este declarată admisă, iar între timp dosarul a fost soluționat definitiv ținându-se cont de prevederea legală declarată neconstituțională, decizia Curții Constituționale reprezintă motiv de revizuire, iar instanța competentă este cea care a pronunțat hotărârea rămasă definitivă. Din punct de vedere statistic **această schimbare se reflectă în scaderea accentuată a numărului de excepții invocate în 2011.**

La supraîncărcarea Curții contribuie și faptul că același articol poate fi contestat de mai multe ori, legea interzicând sesizările multiple în cazul în care un articol este declarat neconstituțional, dar permițându-le atunci când prin deciziile anterioare Curtea i-a constatat constituționalitatea⁶. Există exemple notorii de situații în care Curtea Constituțională a analizat de mai multe ori același act normativ, declarându-l neconstituțional abia la ultima evaluare. Atunci când aceste decizii se iau în dosare privind persoane importante și nu sunt însoțite de o comunicare și o motivare convingătoare din partea Curții, suspiciunile privind existența unor ingerințe în activitatea Curții cresc. Este extrem de important pentru credibilitatea Curții ca practica sa să fie previzibilă, ca judecata în cazuri similare să se facă folosind aceeași măsură. **Pentru creșterea încrederii în Curtea Constituțională contează ca deciziile să convingă prin calitatea, coerența și consecvența argumentației juridice.**

De asemenea, prevederea prin care instanței de judecată îi este permis să cenzureze excepțiile de neconstituționalitate care nu au legătură cu fondul cauzei este interpretată foarte restrictiv de către judecători care preferă să sesizeze

Curtea Constituțională în majoritatea cazurilor. O altă problemă o reprezintă excepțiile de neconstituționalitate inadmisibile - adică acele excepții prin care, de exemplu, se contestă constituționalitatea unor prevederi din Hotărâri de Guvern, Ordine de Ministru sau Norme de aplicare⁷. În 2010 din totalul de 6290 de dosare soluționate de Curte, 3499 au fost respinse ca fiind inadmisibile (peste 50%). De asemenea, 1636 de decizii pronunțate, în 323 de dosare (dintre care 40 în materie penală) excepțiile sunt respinse ca inadmisibile (19,74%)⁸. Acest procent este extrem de îngrijorător pentru că arată că instanțele nu cunosc prevederile legii, iar **judecătorii nu au un rol activ în a filtra excepțiile** inadmisibile formulate de avocați. **În trecut, Curtea Constituțională obișnuia să transmită scrisori instanțelor care faceau frecvent astfel de erori în încercarea de a limita acest fenomen. Probabil că o astfel de practică din partea instanței constituționale ar trebui reînviată.**

2. Excepția de nelegalitate

În ultimii ani o nouă tehnică de tergiversare a reprezentat-o contestarea legalității actelor administrative care constituiau elemente importante în dosarele penale. Ca și în cazul excepției de neconstituționalitate, tentația de a utiliza acest mecanism era legată de suspendarea automată a judecării dosarului principal atunci când se invoca o excepție de nelegalitate privind un act administrativ individual⁹. Practica instanțelor penale a fost variată – unele instanțe suspendau judecata și trimiteau excepția spre soluționare instanțelor de contencios administrativ, altele

⁷ Excepțiile de neconstituționalitate pot viza exclusiv prevederi din legi sau ordonante.

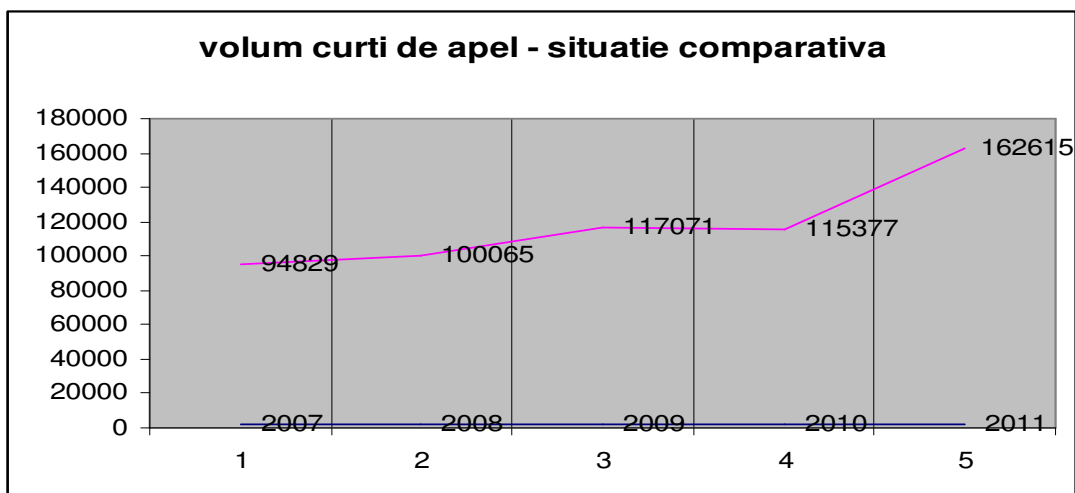
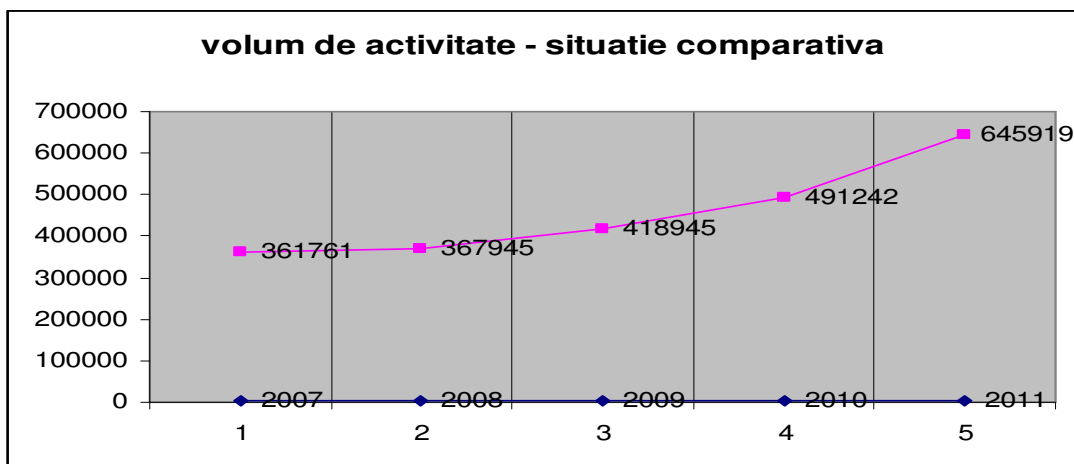
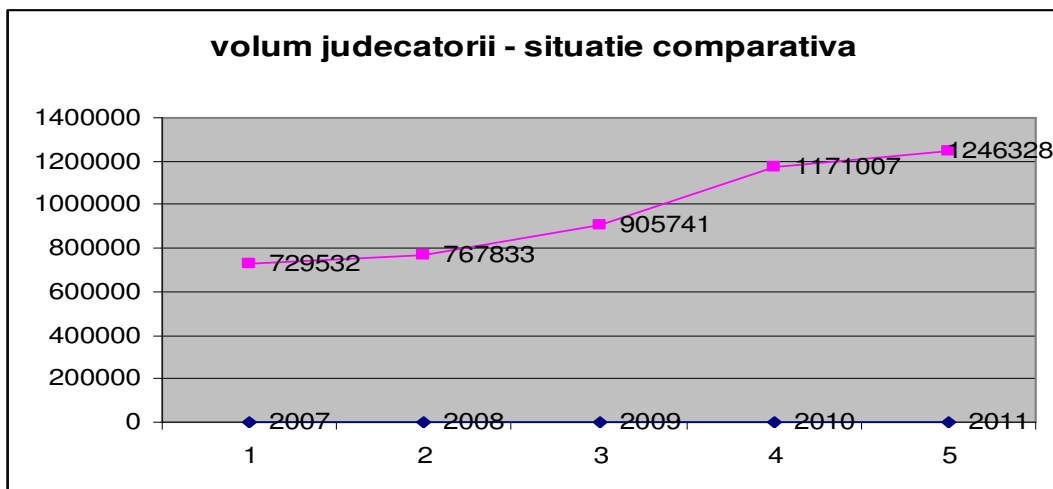
⁸ <http://www.ccr.ro/statistics/pdf/ro/dec2010.pdf>

⁹ Articolul 4 al legii 544/2004 privind contenciosul administrativ

⁵ Legea 177 din 28 septembrie 2010

⁶ Articolul 29 din legea 47/1991

Trenduri comparate în volumul activității (a) judecătorii; (b) tribunale; (c) curți de apel

soluționau excepția de nelegalitate tratând-o ca pe o chestiune prealabilă. Legea micii reforme a lămurit această chestiune stabilind că în materie penală judecata nu se

suspendă atunci când se invocă o excepție de nelegalitate, iar competența pentru judecarea excepției aparține instanței de contencios administrativ. **Trebuie remarcat că în acest caz**

legiuitorul a intervenit prompt și a rezolvat problema înainte ca ea să genereze efecte de masă în sistemul judiciar.

3. Momentul până la care se pot ridica excepțiile

În prezent lipsește o prevedere legală care să determine momentul până la care pot fi ridicate excepțiile în fața instanței de judecată. Această absență legislativă produce dificultăți în impunerea unei discipline judiciare în fața instanței. Legea micii reforme nu modifică această chestiune, dar noul Cod de Procedură Penală stabilește că excepțiile trebuie ridicate în Camera Preliminară. Ulterior se vor putea ridica doar acele excepții care nu au putut fi invocate în Camera Preliminară. Rămâne de văzut care va fi interpretarea pe care practica o va da formulării *nu au putut fi invocate*. În plus, doar invocarea unora dintre excepții poate fi limitată în timp, ceea ce înseamnă ca problema va subzista.

4. Modificarile de competență

Legea micii reforme reasează competența materială în încercarea de a echilibra volumul de muncă între instanțele de judecată. Aceste prevederi au generat reacții diverse în sistemul judiciar: judecătorii de la judecătoria și tribunale fiind în general mulțumiți, spre deosebire de colegii lor de la curțile de apel al căror volum de activitate a crescut în primele trei luni ale anului 2011 în materie penală cu 25% (Curtea de Apel Timișoara) până la 140% (Curtea de Apel Iași). Creșterile de volum de activitate la curțile de de apel apar și în materie de contencios administrativ, litigii de muncă și comercial.

Chiar și după apariția legii micii reforme evoluția volumului de activitate este diferită între judecătorii. Cu toate acestea, în ansamblu, **trendul de creștere a volumului de activitate la judecătorii încetinește**

semnificativ în prima jumătate a anului 2011¹⁰.

În privința **tribunalelor**, legea micii reforme a dus la o **scădere** de aproximativ **10.000 de cauze penale** în primul semestru al anului 2011 comparativ cu primul semestru al anului 2010. La **curțile de apel** volumul de activitate în materie penală **a crescut** în primul semestru al anului 2011 cu aproximativ **15.000 de cauze** comparativ cu aceeași perioadă a anului 2010¹¹.

Atunci când analizăm efectele modificărilor legislative mai important decât procentul de creștere este valoarea concretă a creșterii volumului de activitate exprimată în număr de dosare penale. **Realitatea din sistemul judiciar era că instanțele inferioare erau sufocate de dosare, pe când curțile de apel beneficiau de o încărcătură de dosare mult mai mică.** Din această perspectivă **modificările de competență au fost salutare și ar fi fost probabil mai bine primite de sistem dacă ar fi fost corelate și cu o ajustare sau măcar cu o completare a schemelor de personal la curțile de apel.** Din păcate zona de resurse umane este deficitară în continuare în sistemul judiciar, iar această deficiență generează efecte negative în lanț în soluționarea dosarelor. **Nu există date statistice privind durata medie de soluționare a dosarelor** în diferite materii și pe diferite grade de jurisdicție, astfel încât rămâne dificil de evaluat impactul pe care simplificarea procedurilor judiciare l-a avut asupra duratei proceselor.

Indiferent de măsurile care ar putea fi luate în privința resurselor umane, analiza datelor statistice privind încărcătura sistemului judiciar arată fără putință de tăgadă că **introducerea și generalizarea mecanismelor de soluționare**

¹⁰ Sursa - Consiliul Superior al Magistraturii

¹¹ Sursa - Consiliul Superior al Magistraturii

alternativă a disputelor este esențială pentru evitarea unui blocaj. Unele instanțe au încurajat rezolvarea litigiilor în afara sălii de judecată, înțelegând importanța degrevării judecătorilor de aceste dosare. **O promovare mai activă a acestor mecanisme din partea Consiliului Superior al Magistraturii este de dorit, mai ales că unii membri ai CSM au fost promotori vocali ai acestor soluții în ultimii ani.**

5. Asigurarea dreptului la apărare

Lipsa apărătorilor aleși sau înlocuirea frecventă a avocaților sunt mecanisme utilizate pentru tregiversarea proceselor. Practica instanțelor este variată în privința acordării unor noi termene pentru pregătirea apărării, însă dacă un termen pentru pregătirea apărării este cerut la primul termen de judecată toți judecătorii îl acordă. O propunere vizează acordarea unui termen scurt, mai ales dacă avocatul ales este același cu cel care a asistat persoana pe parcursul urmăririi penale. Înlocuirea frecventă a avocaților permite și ridicarea de către noul avocat a unor excepții anterior respinse de instanța de judecată.

O altă propunere venită din partea reprezentanților sistemului judiciar este consolidarea relației cu barourile pentru desemnarea permanentă a unui **avocat din oficiu care să fie prezent la toate termenele de judecată**, pentru a suplini o eventuală absență a apărătorului ales. Această soluție presupune semnarea unui protocol cu Baroul și alocarea unor resurse financiare importante pentru aceste servicii. Pe de altă parte, **în dosarele complexe** desemnarea unor avocați din oficiu poate aduce în discuție **problema asigurării unei apărări efective în procesul penal.** În aceste cazuri capacitatea profesională a avocatului este hotărâtoare pentru îndeplinirea

acestei condiții. În practică, instanțele au decis uneori chiar și înlocuirea apărătorilor aleși atunci când aceștia nu ofereau servicii corespunzătoare clienților lor.

Un caz particular îl reprezintă dosarele penale cu inculpați avocați care susțin că doresc să se apere singuri. Dacă instanțele nu desemnează în aceste situații un avocat din oficiu, soluțiile date le sunt casate pe motiv de lipsă de apărare.

Avocații care nu se prezintă la termenele de judecată și care nu asigură substituirea pot fi amendați de instanța de judecată. În această privință legea micii reforme dublează prevederea legală deja existentă introducând o oarecare incertitudine cu privire la limitele amenzii care poate fi aplicată. **Abuzul de drept în materie penală a fost reglementat explicit prin legea micii reforme în articolul 198(4) lit. k, dar rămâne puțin utilizat până în prezent.**

6. Expertizele

Expertizele sunt o altă procedură care generează întârzieri în soluționarea proceselor penale, mai ales atunci când în același dosar se dispun expertize succesive (sau se dublează expertiza realizată în faza de urmărire penală cu una dispusă de instanța de judecată). Solicitarea de suplimente de expertiză este și ea generatoare de întârzieri.

Piața serviciilor de expertiză rămâne una relativ închisă, numărul experților fiind redus. Acest fapt este cu atât mai îngrijorător cu cât opinia experților este decisivă pentru soluționarea dosarelor, mai ales când este vorba despre expertize complexe în materie economică sau despre expertize tehnice. În aceste cazuri stabilirea clară a obiectivelor expertizei și a întrebărilor la care trebuie să răspundă experții sunt vitale pentru obținerea unui raport de calitate și util în soluționarea cauzei. **Indiferent de capacitățile tehnice**

ale expertului este important ca acesta să nu se substituie instanței de judecată în dezlegarea cauzei, judecătorul rămânând responsabil pentru stabilirea circumstanțelor faptei și a vinovăției inculpatului.

În plus, deși legea prevede că organul judiciar care dispune expertiza trebuie să plătească expertul oficial din fondul anume alocat în acest scop, în practică unele instanțe de judecată (spre deosebire de parchete) stabilesc că inculpații vor plăti și costurile expertului oficial (nu doar pe cele ale expertului parte). În aceste condiții nu este surprinzător că rezultatele expertizelor tind să fie favorabile celor care achită costurile acesteia. Este esențial ca instanțele să își schimbe această practică și să solicite alocarea unor fonduri care să permită plata expertului oficial, așa cum prevede Codul de Procedură Penală.

În cazul expertizelor audio-video se solicită adesea expertizarea tuturor înregistrărilor dintr-un dosar, fără precizarea suspiciunilor pe care persoana care solicită expertiza le are cu privire la conținutul acestora. O lipsă de circumstanțiere a expertizei conduce la costuri uriașe ale acesteia și la încărcarea nejustificată a experților cu analiza unui material înregistrat fără a se cunoaște exact ce anume se contestă. În condițiile unui număr mic de experți specializați în acest domeniu, această practică produce efecte și mai importante.

În concluzie trebuie luate măsuri urgente pentru deschiderea pieței de expertiză inclusiv pentru experții intracomunitari și pentru solicitarea și alocarea de fonduri către instanțele de judecată pentru plata experților oficiali. Stabilirea de obiective clare pentru experți este esențială pentru obținerea unor analize care să poată permite judecătorului să ia o decizie informată în respectivele dosare.

7. Recunoașterea vinovăției

Legea micii reforme pregătește terenul pentru implementarea prevederilor noului Cod de Procedură Penală introducând mecanismul recunoașterii vinovăției¹² prin articolul 320¹. Recunoașterea de vinovăție poate fi totală - atunci când inculpatul recunoaște toate aspectele conținute în actul de sesizare a instanței și nu cere administrarea de noi probe - sau parțială - atunci când inculpatul recunoaște doar o parte dintre fapte și cere administrarea de noi probe. Recunoașterea de vinovăție nu este obligatorie pentru instanță. Latura civilă poate fi disjunctă de latura penală atunci când pentru soluționarea primeia ar fi nevoie de administrarea de probe suplimentare.

Inculpatul are posibilitatea de a uza de acest mecanism până la momentul începerii cercetării judecătorești și beneficiază de o reducere de pedeapsă - o treime în cazul pedepselor cu închisoare și o pătrime în cazul pedepselor cu amendă. Reducerea de pedeapsă nu înseamnă obligativitatea pronunțării unei pedepse cu suspendare și nici coborârea automată sub minimul special. În practica judiciară au apărut deja interpretări diferite cu privire la momentul până la care se poate recunoaște vinovăția. Este vorba despre dosarele care trecuseră de momentul începerii cercetării judecătorești la data la care a intrat în vigoare norma respectivă. Unele instanțe apreciază că norma este una de procedură și că este de imediată aplicabilitate, altele apreciază ca textul conține și aspecte de drept penal, norma putând fi aplicată retroactiv ca fiind lege penală mai favorabilă. În ultima interpretare se susține că neaplicarea textului în cazurile care trecuseră de momentul începerii cercetării judecătorești la

---

¹² Inculpatul recunoaște fapta și cere instanței să soluționeze dosarul pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

momentul intrării în vigoare a legii echivalează cu un tratament discriminatoriu aplicat acelor inculpați fără ca acestora să li se poată imputa o culpă procesuală. Procurorul General a declarat un recurs în interesul legii solicitând Înaltei Curți de Casație și Justiție (ea însăși generatoare de practică neunitară în această materie) să ofere o interpretare acestui text.

Probleme de interpretare există și în privința cauzelor cu mai mulți inculpați dintre care doar unul utilizează mecanismul recunoașterii de vinovăție. Se pune întrebarea dacă recunoașterea de vinovăție poate influența tratamentul procesual al co-inculpaților în măsura în care judecătorul în fața căruia s-a realizat recunoașterea de vinovăție rămâne competent să îi judece. Legea nu stabilește ca în această situație judecătorul devine incompatibil să soluționeze dosarul în ceea ce îi privește pe co-inculpați, însă o parte dintre practicieni consideră ca o astfel de soluție se impune pentru păstrarea imparțialității actului de judecată. Într-o altă opinie judecătorul rămâne competent să soluționeze dosarul, dar se va pronunța cu privire la recunoașterea de vinovăție abia la final - în această interpretare utilitatea prevederii privind recunoașterea este extrem de limitată.

O altă întrebare care se pune în cazul dosarelor cu mai mulți coinculpați este legată de soluționarea laturii civile. Într-o opinie, inculpatul care își recunoaște vinovăția urmează să acopere tot prejudiciul cauzat urmând ca apoi să se poată întoarce împotriva co-inculpaților după ce aceștia sunt condamnați. Într-o altă opinie, latura civilă a cauzei urmează să se soluționeze abia după ce se lămurește latura penală în privința tuturor inculpaților.

Toate aceste diferențe de interpretare vor genera practică neunitară și ar fi de dorit o **intervenție promptă a**

Procurorului General pentru inițierea unui recurs în interesul legii pentru lămurirea acestor chestiuni. Punctul slab al acestei abordări ține de faptul că **este reactivă**, intervenția fiind posteroară apariției problemei. O **atitudine pro-activă ar putea include discuții la nivelul curților de apel și la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și formularea unor concluzii** cu privire la chestiunile interpretabile care să se impună în sistemul judiciar datorită forței argumentației care stă la baza concluziei.

Până în prezent nu există statistici judiciare care să arate cât de utilizat în practică este mecanismul recunoașterii de vinovăție, însă este neîndoielnic faptul că acest mecanism poate ușura mult procedurile judiciare eliminând obligativitatea re-administrării probelor în instanță.

8. Acoperirea prejudiciului

O prevedere controversată din legea micii reforme a fost cea care permitea reducerea pedepselor în cazul prejudiciile cauzate prin **unele infracțiuni economice** este acoperit până la judecarea cauzei în prima instanță¹³. În plus, dacă prejudiciul

¹³ Art. 74¹. - În cazul săvârșirii infracțiunilor de gestiune frauduloasă, înșelăciune, delapidare, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, abuz în serviciu contra intereselor publice, abuz în serviciu în formă calificată și neglijență în serviciu, prevăzute în prezentul cod, ori a unor infracțiuni economice prevăzute în legi speciale, prin care s-a pricinuit o pagubă, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la soluționarea cauzei în primă instanță, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate.

Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar.

era mai mic de 50.000 de euro instanța **va aplica** o sancțiune contravențională, iar dacă acesta depășea acest barem, dar era mai mic de 100.000 euro **se poate** aplica o amendă. Textul a fost criticat pentru neclaritate, formularea *infrațiuni economice* fiind improprie nefiind clar care sunt încălcările legii care sunt acoperite de această formulare. Textul a fost invalidat de Curtea Constituțională în mai 2011.

9. Efectele legii miciei reforme în activitatea Ministerului Public

În cazul parchetelor¹⁴, datele statistice aferente primelor șase luni ale anului 2011, comparativ cu perioada similară a anului 2010 indică o influență pozitivă a legii miciei reforme. Astfel, în 2011 s-au soluționat 284.970 de dosare, cu 11,8% mai multe ca în 2010, crescând și numărul de inculpați trimiși în judecată la 31.420 – o creștere de 11% față de anul anterior.

O prevedere apreciată de procurori este cea referitoare la **facultativitatea motivării soluțiilor de neîncepere a urmăririi penale** atunci când procurorul își însușește motivarea organului de urmărire penală. În perioada 25.11.2010 - 31.03.2011 aplicarea acestei prevederi s-a făcut **în 70.410 dosare** (aproximativ

34,75% din dosarele soluționate în respectivul interval). Conform evaluării Ministerului Public, simplificarea procedurilor prin care dosarele simple pot fi soluționate a permis concentrarea activității procurorilor pe cauze mai complexe aflate printre prioritățile stabilite de Procurorul General. Astfel, numărul

de inculpați trimiși în judecată pentru evaziune fiscală a crescut cu 68,9% (ajungând la 618), pentru infrațiuni de contrabandă cu 326,6% (ajungând la 273), iar pentru infrațiuni de corupție cu 90,9% (ajungând la 691).

Prin legea miciei reforme s-a introdus în România **principiul oportunității** urmăririi penale, permitându-se aplicarea articolului 18¹ înainte de începerea urmăririi penale. În perioada 25.11.2010 - 31.03.2011, această prevedere s-a **aplicat în 4.927 de dosare (aproximativ 2,43%** din dosarele soluționate în respectivul interval)¹⁵. Parchetul General împreună cu Inițiativa pentru o Justiție Curată au organizat o sesiune de formare care a oferit posibilitate unor dezbateri pe baza posibilelor interpretări ale noii prevederi cu aportul unor magistrați din Statele Unite ale Americii și din Franța. La respectivul eveniment au participat procurori de la toate parchetele de pe lângă curțile de apel din țară, precum și judecători de la instanțele bucureștene. Din discuții a reieșit **nevoia unei aprofundări mai temeinice a principiului oportunității în materie penală pentru a se evita excesele în aplicarea practică a acestuia și pentru a se asigura o aplicare unitară a textului normativ.**

Laura Ștefan este coordonatoarea programelor anticorupție la SAR

Romanian Academic Society (SAR)
61 Eminescu, Bucharest 2
tel/fax (4021) 211 1477
office@sar.org.ro
www.sar.org.ro

Dispozițiile prevăzute la alin. 1 și 2 nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infrațiune de același gen, prevăzută de prezentul cod, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de prevederile alin. 1 și 2.

¹⁴ Sursa - Ministerul Public

¹⁵ Sursa - Ministerul Public